

Iedereen kan meedoen

Rapportage sturen op het sociaal domein
januari – juli 2025

Portefeuillehouders:

Ineke Schaddelee/Anna van Popering-Kalkman

Jan Kees Oppelaar

Michiel Bunnik

Thierry van Vugt

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding	2
Actuele ontwikkelingen	2
Wat is er bereikt?	3
Leeswijzer	5
1. Iedereen kan meedoen	6
1.1 <i>Programma Lokale Inclusie en Diversiteit Agenda Gouda</i>	6
1.2 <i>Aanpak laaggeletterdheid</i>	7
1.3 <i>Brede blik op statushouders/inburgering</i>	8
1.4 <i>Inclusief werken en participeren</i>	9
1.5 <i>Passend Wonen</i>	10
1.6 <i>Langer Thuis Wonen/WOZO</i>	11
1.7 <i>Passende fysieke leefomgeving</i>	11
2 Investeren in kansengelijkheid en preventie	12
2.1 <i>Sluitende preventieve aanpak jeugd</i>	12
2.2 <i>Programma Buurt aan Zet</i>	13
2.3 <i>Brede preventieve aanpak Gezond en Actief Leven (GALA)</i>	14
2.4 <i>Aanpak armoede en schulden</i>	14
2.5 <i>Aansluiten jeugdhulp en onderwijs</i>	17
3 Passende zorg en ondersteuning	18
3.1 <i>Transformatieplan Gedeelde Zorg (IZA)</i>	18
3.2 <i>Programma Sturen op Zorg voor Nu en Straks</i>	19
3.3 <i>Vernieuwde sturing lokale (preventieve) basisinfrastructuur</i>	20
4 Integrale dienstverlening en kwaliteit	21
4.1 <i>Doorontwikkeling integrale uitvoeringsorganisatie</i>	21
4.2 <i>In dialoog met cliënten</i>	22
4.3 <i>Oog voor de mantelzorger</i>	22
4.4 <i>Integraal gemeentelijk ondersteuningsaanbod</i>	23
4.5 <i>Overgang 18- naar 18+</i>	24
Tot slot	25

Inleiding

Deze rapportage heeft betrekking op de voortgang van de ambities en plannen voor het sociaal domein zoals opgenomen in de beleidsnota sociaal domein en het bestuursakkoord. Deze beleidsnota is in het voorjaar van 2023 geactualiseerd en deze actualisatie is opgenomen in het addendum "Iedereen kan meedoen" zoals door de raad vastgesteld op 12 april 2023.

Het college informeert de gemeenteraad met deze rapportage aanvullend op de reguliere Planning en Control-documenten meer specifiek over het sociaal domein. Naast deze rapportage ontvangt de gemeenteraad ook periodiek de nieuwsbrief sociaal domein om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in het sociaal domein.

Actuele ontwikkelingen

Het betaalbaar en beschikbaar houden van zorg en ondersteuning is al enkele jaren een belangrijk aandachtspunt van de gemeente Gouda. Belangrijke stappen zijn gezet op het verminderen van het aantal kinderen met jeugdzorg, maar de ambitie dat niet meer dan 1 op iedere 8 kinderen jeugdhulp nodig zou hebben in 2025 is niet gerealiseerd. Om toch nog steviger in te zetten op het beschikbaar en betaalbaar houden van hulp voor inwoners, jong en oud, is met hulp van bureau Berenschot onderzocht welke maatregelen de gemeente nog kan nemen. Aan de hand van dit rapport heeft het bestuur besloten om stevig in te zetten op een maatregelenpakket dat moet leiden tot besparingen én een Toekomstbestendig Sociaal Domein.

Voor het behalen van deze maatregelen is de strekking van de huidige beleidsnota Sociaal domein met als titel "Iedereen kan meedoen" niet meer haalbaar: er zullen immers scherpere keuzes gemaakt moeten worden om de meest kwetsbare inwoners zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden. Daarom wordt in het najaar gestart met het ontwikkelen van een nieuwe visie op het sociaal domein. Voor het realiseren van deze beweging is een stevige sociale basis noodzakelijk. De gemeente zet hier onder andere op in met de nieuwe subsidieregeling "Versterken sociale basis".

Naast deze financiële en inhoudelijke uitdagingen, is het sociaal domein ook altijd in beweging. De komende tijd zullen belangrijke wetswijzigingen worden ingevoerd.

De Participatiewet in Balans zal leiden tot wijzigingen die de gemeente meer ruimte geven voor het verlenen van maatwerk. In Gouda zijn hier al belangrijke stappen in gezet en heeft in de uitvoering van de huidige wet al maximaal de ruimte voor maatwerk en doen wat werkt opgezocht. De aanstaande wijziging van de wet geeft daarbij een steuntje in de rug. Ook zijn er ontwikkelingen in de aanpak van schulden die als basisdienstverlening de standaard worden die Gouda aan het implementeren is.

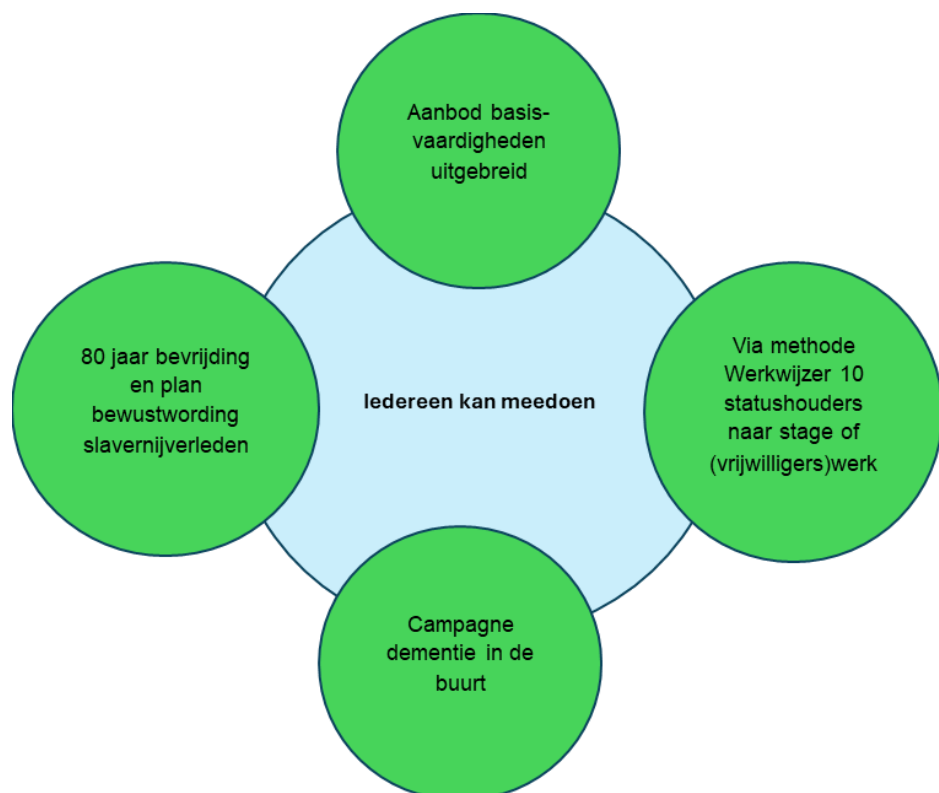
Op het vlak van de jeugdwet zien we ontwikkelingen met de Hervormingsagenda Jeugd en de inzet op stevige lokale teams. Voor de Wmo is de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage na de val van het kabinet uitgesteld.

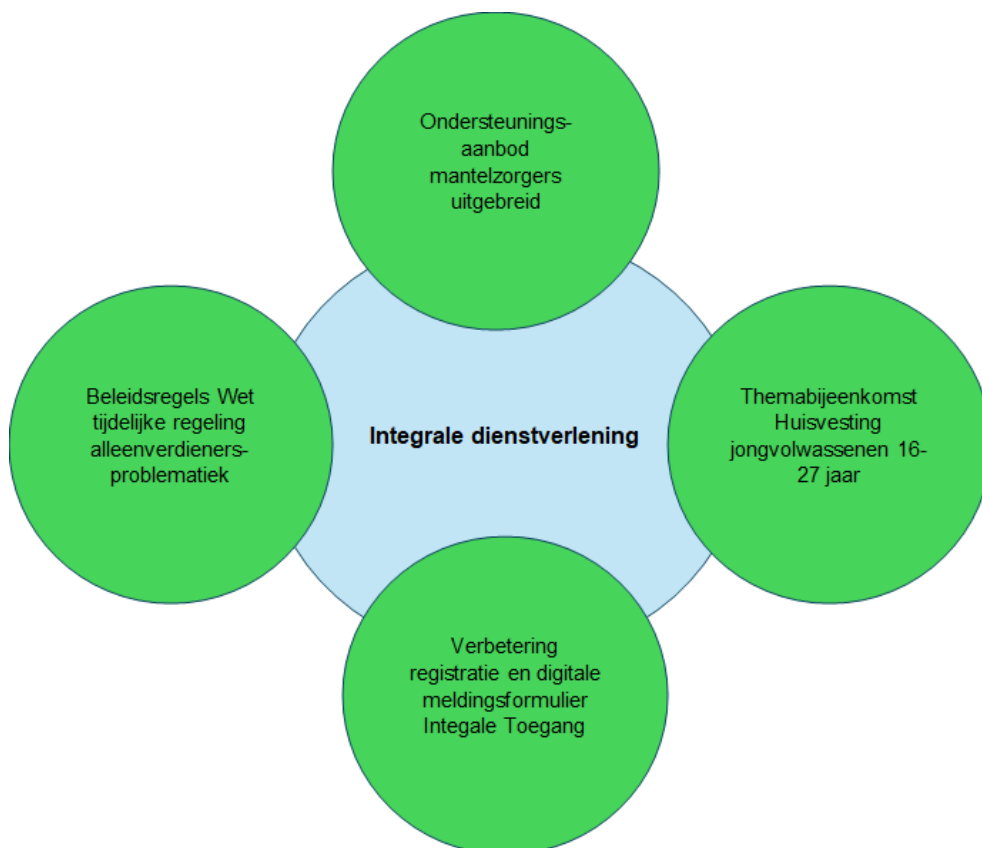
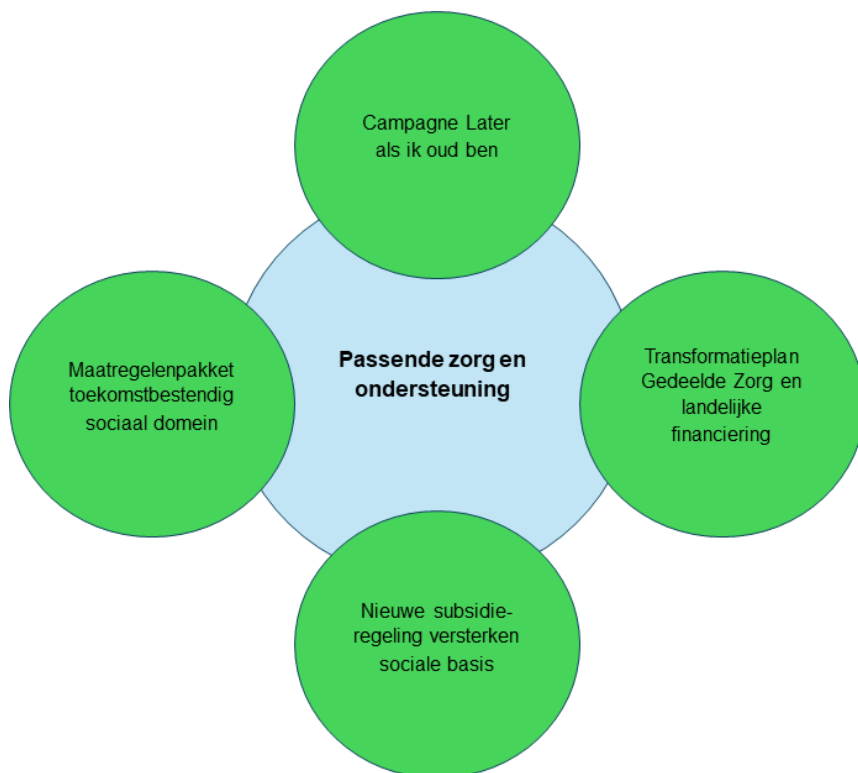
Op 1 januari 2026 gaat de nieuwe wet van school naar duurzaam werk in. Er worden maatregelen opgesteld om de ondersteuning aan (kwetsbare) jongeren te verbeteren. In de tweede helft van 2025 worden de nieuwe maatregelen geconcretiseerd.

De aanpak voortijdig schoolverlaten wordt met de komst van de nieuwe wet lokaal en regionaal herzien. Hierom wordt er domeinoverstijgend en integraal samengewerkt, waarbij zowel het sociaal domein, het doorstroompunt, de arbeidsmarktregio en scholen (MBO en Pro-VSO) betrokken zijn.

Gouda heeft samen met het Instituut voor Publieke Waarden en het onderwijs actieonderzoek uitgevoerd naar jeugdigen die langdurig verzuimen (thuiszitten) en hun recht op onderwijs niet verzilveren. Het aantal kinderen dat niet naar school gaat, neemt landelijk toe en het perspectief op terugkeer naar school is door het ontbreken van pasklare oplossingen, vaak ver weg. De uitkomsten van dit actieonderzoek zijn medio 2025 gepresenteerd en geven aanleiding voor een vervolg waarbij gemeente en onderwijs intensief gaan optrekken met als doel dat jeugdigen naar school kunnen (blijven) gaan.

Wat is er bereikt?

Leeswijzer

De rapportage is opgebouwd uit 4 hoofdstukken: ieder hoofdstuk bespreekt de beleidsopgaven die vallen onder een van de doelstellingen uit de begroting, namelijk:

1. Iedereen kan meedoen
2. Inzetten op kansengelijkheid
3. Passende zorg en ondersteuning
4. Integrale dienstverlening

De hoofdstukken laten per beleidsthema zien aan welke opgaven en doelstellingen in de rapportageperiode is gewerkt, beschrijven welke resultaten zijn behaald en wat eventuele afwijkingen zijn van de doelstellingen.

Onderwerpen met betrekking tot jeugd en Wmo die in regionaal verband worden uitgevoerd, zijn in deze rapportage niet opgenomen. Voor rapportage over deze onderwerpen wordt verwezen naar de aparte regionale rapportages van de de gemeenschappelijke regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland (GRJW). Daarnaast valt ook Leerlingzaken buiten deze rapportage. De raad heeft in oktober het Jaarverslag Leerlingzaken ontvangen.

Veel van de gerapporteerde cijfers worden eenmaal per jaar gemeten. Op de plaatsen waar nog geen cijfers beschikbaar waren is dat aangegeven met 'nbn' (nog niet beschikbaar).

1. Iedereen kan meedoen

1.1 Programma Lokale Inclusie en Diversiteit Agenda Gouda

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Uitvoeren van de Lokale Inclusie en Diversiteitsagenda (LIDA) met in 2025 extra activiteiten rond het thema bevrijding en vrijheid, in het teken van het einde van de Tweede Wereldoorlog, 80 jaar geleden (begroting 2025).

1.1.1 Voortgang beleidsopgave

80 jaar bevrijding

Tijdens het Bevrijdingsfestival op 5 mei op GOUDasfalt zorgde Gouda Inclusief voor activiteiten die bezoekers lieten nadenken over inclusief samenleven in vrijheid en gelijkheid. Dit bestond uit het Manifest Wij Zijn Gouda over de betekenis van vrijheid. Daarnaast is aandacht gegeven aan 80 jaar Bevrijding door het boek 'Mijn naam is Edith', gekoppeld aan de tentoonstelling 'Edith, een gewoon Gouds meisje' in Museum Gouda, en de vrijheidswandeling.

Bewustwording slavernijverleden

Op 24 juni is het uitvoeringsplan Het verhaal van Gouda achter de komma gepubliceerd, als resultaat van gesprekken met inwoners en organisaties. Het plan bevat initiatieven die in 2025 worden ingezet om bewustwording over het slavernijverleden te vergroten, verbinding te stimuleren en discriminatie tegen te gaan. Keti Koti 2025 werd op 30 juni en 1 juli herdacht en gevierd met een breed programma van dialoog, muziek, dans, gedichten en lezingen over de doorwerking van het slavernijverleden.

Regenboogbeleid

In het kader van het Regenboogbeleid voor meer acceptatie, veiligheid en inclusie van LHBTIQ+ inwoners zijn weer diverse activiteiten georganiseerd door de Regenboog Alliantie Gouda, zoals Coming-Outdag, workshops en ontmoetingscafés.

1.1.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarden						doelstelling 2025
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Doelstelling: inclusief samenleven							
% inwoners dat (zeer) tevreden is over deelname aan de samenleving	66%	63%	64%	65%	66%	nnb	>= 65%
% inwoners dat zich gediscrimineerd voelt in Gouda ('vaak' en 'soms')	-	-	25%	26%	24%	nnb	afname
% inwoners dat tevreden is met de mate van respect in de buurt	-	79%	79%	80%	80%	nnb	toename

1.2 Aanpak laaggeletterdheid

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Het terugdringen van laaggeletterdheid. Het bevorderen van kansengelijkheid door ontwikkeling van de basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

- Het aantal activiteiten op het gebied van basisvaardigheden uitbreiden;
- Het bereik van de activiteiten verder te vergroten.

Inzetten op het terugdringen van laaggeletterdheid door inwoners te wijzen op het aanbod van het Taalhuis en inwoners actief door te verwijzen naar lestrajecten (begroting 2025).

1.2.1 Voortgang beleidsopgave

Aanbod basisvaardigheden

Steeds meer inwoners van Gouda weten de weg te vinden naar trajecten waarmee zij hun basisvaardigheden versterken. Dit gaat zowel via formeel taalonderwijs (deelnemers behalen een certificaat of diploma) als non-formeel taalonderwijs. Er is extra ingezet op beiden door een subsidie voor het Taalhuis, Prago, Volksuniversiteit voor laagdrempelige cursussen/ bijeenkomsten rondom taal en inkoop van extra taalklassen bij Sagenn.

De gezinsaanpak, in samenwerking met de Brede School en de bibliotheek, richt zich op zowel ouders als kinderen, met als doel de taalvaardigheid binnen het hele gezin te verbeteren. Ouders worden ondersteund bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kinderen, terwijl ze tegelijkertijd werken aan hun eigen taal- en basisvaardigheden. Afgelopen half jaar zijn met Thuis in Taal 93 professionals 84 ouders en 28 kinderen bereikt. De Taalconsulent heeft 45 huisbezoeken afgelegd bij 21 gezinnen. En had zij in totaal 122 contactmomenten met ouders.

Eind 2024 is het project Positieve Gezondheidsvaardigheden gestart. Dit project richt zich op het verbeteren van gezondheids- en taalvaardigheden bij mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden. Van januari tot maart 2025 vond binnen dit project de cursus Gezond en Goed met Elkaar plaats in buurthuis Nelson Mandela. Een tweede reeks werd van eind april tot begin juni gehouden in buurthuis De Walvis. De Goudse inwoners die deelnamen, gaven aan veel waarde te hechten aan praktische oefeningen, omdat deze hen hielpen de opgedane kennis toe te passen in de praktijk. In totaal zijn er 26 inwoners bereikt.

Hernieuwing Taalakkoord

Het huidige Taalakkoord is afgelopen. Er wordt gewerkt aan een nieuw Taalakkoord. Samen met de partners is geconstateerd dat de focus de komende jaren moet blijven liggen op bevordering van basisvaardigheden. De betrokkenheid van partners bij het versterken van basisvaardigheden is groot. Om nog meer inwoners met lage basisvaardigheden te bereiken, is de wens om de komende jaren nieuwe partners te betrekken bij het Taalakkoord, zoals woningcorporaties. In de samenwerking rondom het Taalakkoord is opnieuw zichtbaar geworden hoe groot de betrokkenheid is van partners bij het versterken van basisvaardigheden.

Nieuwe subsidieregeling non-formeel volwasseneneducatie

Regionaal is een nieuw plan basisvaardigheden vastgesteld. Daaraan verbonden is een subsidieregeling die ingaat in 2026. Organisaties kunnen subsidie aanvragen om basisvaardigheden van inwoners te bevorderen (taal, rekenen en digitaal). Nieuw in de regeling is de mogelijkheid om ook subsidie aan te vragen voor bewustwording bij professionals van gebrek aan basisvaardigheden van inwoners/klanten. En de mogelijkheid om eenmalige subsidie aan te vragen voor innovatieve projecten om NT1-ers te bereiken (inwoners die in Nederland zijn geboren en lage basisvaardigheden hebben).

1.2.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarden						doelstelling 2025
	2020	2021	2022	2023	2024	1 ^e helft 2025	
Doelstelling: Minder mensen zijn laaggeletterd							
Aantal inwoners dat een traject basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) heeft gevolgd (cijfers: Taalhuis, Sagenn, Prago, Taalontmoeting en Humanitas)	-	-	1083	1924	1841	833*	toename
*Dit cijfer blijft iets achter in verband met een docententekort bij Sagenn. Inmiddels zijn nieuwe docenten aangenomen en de verwachting is dat het aantal bijtrekt.							

1.3 Brede blik op statushouders/inburgering

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

In Gouda integreren statushouders zo snel mogelijk.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Statushouders begeleiden om zich snel thuis te voelen in Gouda. Dit doet de gemeente door persoonlijke begeleiding op het gebied van taal, (arbeids-)participatie, gezondheid en zelfredzaamheid. Hierbij maakt de gemeente gebruik van de diensten van lokale partners en ondernemer (begroting 2025).

1.3.1 Voortgang beleidsopgave

Werkwijzer inburgeraars

Om statushouders (Wi2021) die toe zijn aan werk terwijl zij nog aan het inburgeren zijn aan het werk te helpen, is een specifieke methode ontwikkeld: de Werkwijzer. Hierin worden statushouders voorbereid op de Nederlandse arbeidsmarkt en op weg geholpen om een baan te vinden. Deze methode is aanvullend op de wettelijk verplichte Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). In de eerste helft van 2025 hebben 20 statushouders (Wi2021) de methode Werkwijzer doorlopen, hiervan zijn 10 uitgestroomd naar stage, parttime werk of vrijwilligerswerk.

Taalstages voor statushouders die nog aan het inburgeren zijn

In de eerste maanden van 2025 zijn afspraken gemaakt met organisaties in Gouda die plek willen bieden voor statushouders om een taalstage te volgen. Tijdens een taalstage werken statushouders mee in de organisatie en leren zij de taal en cultuur van de werkvloer. Daarnaast is een extra capaciteit ingezet om statushouders te plaatsen.

Statushouders (Wi2021) naar werk

Een aantal statushouders werkt naast hun inburgeringstraject. Dit gaat om parttime werk naast de bijstand. Op dit moment zijn 13 inburgeraars parttime aan het werk. Daarnaast hebben 14 inburgeraars vrijwilligerswerk. Nog eens 10 volgen een stage of leerwerktraject wat naar verwachting leidt tot een betaalde functie. Het inburgeringstraject vraagt een behoorlijke tijdsinvestering, het is daarom niet te verwachten noch wenselijk dat statushouders fulltime gaan werken zolang zij nog niet ingeburgerd zijn. Zij worden wel zo goed mogelijk voorbereid zodat zij direct na de inburgering de arbeidsmarkt op kunnen en uitstromen uit de bijstand.

De groep statushouders in de bijstand die nog onder de oude inburgeringswet valt wordt kleiner. De uitstroom naar werk uit deze groep is beperkt.

1.3.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarden					1 ^e helft 2025
	2020	2021	2022	2023	2024	
Doelstelling: Meer statushouders hebben betaald werk						
Aantal statushouders Wi2013 dat uit de bijstand is uitgestroomd naar werk	18	14	14	13	12	1

1.4 Inclusief werken en participeren

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Inwoners doen zoveel mogelijk mee in de Goudse samenleving. Dit kan door werken, vrijwilligerswerk of door op een andere manier sociaal actief te zijn

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Inzetten op het duurzaam op weg helpen richting werk en het participeren van inwoners. De focus ligt op inwoners met een arbeidsbeperking en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

De ontwikkeling van een regionaal werkcentrum voor Midden-Holland en het toekomsttraject Promen, waarin (nieuwe) keuzes gemaakt moeten worden over de verschillende doelgroepen richting werk (begroting 2025).

1.4.1 Voortgang beleidsopgave

Participatiewet in balans

In april 2025 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Participatiewet in balans. In het wetsvoorstel staan ruim 20 maatregelen om de wet op korte termijn te vereenvoudigen en verbeteren. Het is een eerste stap op weg naar een fundamentele herziening van de Participatiewet. Het kabinet wil toe naar een begrijpelijke wet die werkt voor mensen, vanuit vertrouwen en met oog voor de menselijke maat. Gemeenten krijgen de ruimte om het wetsvoorstel Participatiewet in balans in stappen in te voeren. De inzet is dat de eerste maatregelen per 1 januari 2026 in kunnen gaan; dit is mede afhankelijk van de behandeling van de wet door de Eerste Kamer.

Toekomstverkenning Promen

Begin 2025 zijn de 7 gemeenten in de GR Promen gestart met een toekomstverkenning Promen onder leiding van de Galan Groep. Doel is om met elkaar een ontwerp te maken voor een toekomstbestendig mensontwikkelbedrijf Promen. In de tweede helft van 2025 wordt het voorkeursscenario uitgewerkt in een businesscase.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

In 2024 heeft het Kabinet aangekondigd de regionale arbeidsmarktdienstverlening te willen vereenvoudigen en verbeteren. Zo wordt in elke arbeidsmarktregio een Regionaal Werkcentrum ontwikkeld waar werkenden, werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen voor al hun vragen op het gebied van werk en ontwikkeling. Begin 2025 heeft de arbeidsmarktregio Midden-Holland (met Gouda als centrumgemeente) een kwartiermaker aangetrokken om de huidige werkcafés door te ontwikkelen naar een Werkcentrum. Begin 2026 is het nieuwe Werkcentrum operationeel.

Van school naar duurzaam werk

Op 1 januari 2026 gaat de nieuwe wet van school naar duurzaam werk in. Er worden maatregelen opgesteld om de ondersteuning aan (kwetsbare) jongeren te verbeteren. In de tweede helft van 2025 worden de nieuwe maatregelen geconcretiseerd. De aanpak voortijdig schoolverlaten wordt met de komst van de nieuwe wet lokaal en regionaal herzien. Hierom wordt er domeinoverstijgend en integraal samengewerkt, waarbij zowel het sociaal domein, het doorstroompunt, de arbeidsmarktregio en scholen (MBO en Pro-VSO) betrokken zijn.

Sociale coöperatie - ondernemen met een bijstandsuitkering

Sinds de herstart eind 2024 is de sociale coöperatie begonnen met het werven van leden. De coöperatie kent op dit moment 2 groepen met 9 leden. In september 2025 start een derde groep.

Pilot basisbanen

Op 1 maart is de eerste basisbaner in het kader van de pilot basisbanen gestart. Hij werkt in het Huis van de Stad en is in dienst van ProWork B.v.. Veel mensen kunnen en willen wel werken, maar komen niet aan de slag in een reguliere betaalde baan. Een basisbaan biedt deze mensen de kans om mee te doen, zich beter te voelen, onder de mensen te komen en zelfvertrouwen op te bouwen.

1.5 Passend Wonen

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Voor kwetsbare inwoners is er een passende plek om zo zelfstandig mogelijk te wonen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Passend wonen mogelijk maken door wooninitiatieven voor kwetsbare inwoners te ontwikkelen, zoals de Gouwe Huse.

1.5.1 Voortgang beleidsopgave

Gouwe Huse

De omgevingsvergunning voor de Gouwe Huse is verleend. Er loopt nog 1 bezwaar bij de rechtbank.

Knarrenhof

Om te komen tot een Knarrenhof in Westergouwe is onlangs de kooprealisatieovereenkomst met allonge getekend. In totaal komen er 23 woningen, waarvan 16 koopwoningen en 7 sociale huurwoningen van Mozaïek wonen. De gemeente betaalt mee aan de aanleg van een gemeenschappelijke binnentuin.

Jan Ligthartlocatie

Op de Jan Ligthartlocatie worden 24 sociale huurwoningen specifiek voor ouderen en één maatschappelijke ruimte ontwikkeld. Momenteel wordt gewerkt aan een definitief ontwerp (DO).

Sociale huurwoningen voor senioren en studenten

Met Mozaïek Wonen en Het Oudenhuis is de gemeente in gesprek over de ontwikkeling van 54 sociale huurwoningen, waarvan 44 voor senioren en 10 studentenwoningen. Er ligt een schetsontwerp (SO).

Voor de PWA-kazerne zijn 68 sociale huurwoningen door Woonzorg in de planning opgenomen. Voor Westergouwe fase 3 (Woonzorg) staan nu 50 woningen gepland.

Huur en Buur

In 2025 wordt het aanbod van Huur en Buur in Gouda voortgezet. Huur en Buur biedt jongvolwassenen een woonplek (particulier) en lichte ambulante en informele ondersteuning bij het zelfstandig gaan wonen. Alle beschikbare Huur en Buur plekken in Gouda zijn in de eerste helft van 2025 bezet. De aanbieder van Huur en Buur werkt aan uitbreiding van het aantal beschikbare woonplekken van Huur en Buur in Gouda.

1.6 Langer Thuis Wonen/WOZO

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Goudse inwoners wonen langer zelfstandig thuis op basis van scheiden van wonen en zorg.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen? In lijn met het landelijke Programma Wonen, Zorg en Ondersteuning voor Ouderen (WOZO) voert de gemeente de regionale woonzorgvisie uit.

1.6.1 Voortgang beleidsopgave

Regionale woonzorgvisie Midden-Holland

Woon- en zorgvraagstukken gaan over de gemeentegrenzen heen. Dit maakt regionale samenwerking nodig. De vijf regio gemeenten hebben ingestemd met de regionale woonzorgvisie. Deze is ook aan de gemeenteraden en de adviesraden aangeboden.

Daarnaast ligt er een wetsvoorstel 'Versterking regie volkshuisvesting'. De wet wordt naar verwachting van kracht op 1 januari 2026. In het wetsvoorstel is voor gemeenten de verplichting opgenomen om een volkshuisvestingsprogramma op te stellen. De regionale woonzorgvisie is hier onderdeel van en dient als kader voor het regionale beleid op het gebied van wonen en zorg.

In de Regionale woonzorgvisie zijn adviezen opgenomen voor het vervolg (hoofdstuk 7 van de Regionale woonzorgvisie). Deze adviezen geven richting aan het hierna op te stellen regionale afsprakenkader. Het regionale afsprakenkader gaat de regionale woonzorgvisie vertalen naar concrete (verdelings)afspraken en acties.

1.7 Passende fysieke leefomgeving

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Een fysieke leefomgeving die meedoen mogelijk maakt.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de Lokale Inclusie en Diversiteit Agenda (zie paragraaf 1.1).
- Gouda blijft een dementievriendelijke gemeente.

1.7.1 Voortgang beleidsopgave

Gouda is een dementievriendelijke gemeente. Om dit te blijven en te borgen is het lokale netwerk dementie actief. In april 2025 is er met de samenwerkingspartners nagedacht over het vervolg op de eerdere dementiecampagne. De volgende campagne richt zich in de zomer van 2025 op het thema 'dementie in de buurt'. Met de campagne worden bewoners op een laagdrempelige manier bewust gemaakt van wat dementie is, hoe je signalen herkent en hoe je een goede buur kunt zijn.

2 Investeren in kansengelijkheid en preventie

2.1 Sluitende preventieve aanpak jeugd

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Kinderen en jongeren in Gouda groeien gezond, veilig en kansrijk op.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Gouda werkt aan een sluitende preventieve aanpak via onder andere het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het jongerenwerk, en het Nationaal programma onderwijs (NPO).

2.1.1 Voortgang beleidsopgave

Mentale gezondheid jongeren

Er is op verschillende manieren aandacht gegeven aan de geestelijke gezondheid van jonge Gouwenars. De inzet van de ervaringsdeskundigen jeugdzorg is gecontinueerd. Zij denken mee in triage, casuïstiek-besprekingen en voeren gesprekken met jongeren en ouders. Jongeren voelen zich hierdoor eerder begrepen, waardoor passende hulp sneller ingezet kan worden. De Goudse aanpak ervaringsdeskundigen is genomineerd voor de finale van de Gemeentedelers 2025 van de VNG. De winnaar wordt bekend gemaakt tijdens het VNG Uitvoeringscongres op 20 november.

Met de Expositie 'Getekend door het leven' (mei-juni) is bijgedragen aan het zichtbaar en bespreekbaar maken van thema's rondom de mentale gezondheid van jongeren. De expositie was een samenwerking tussen fotograaf Bram Tackenberg, Bibliotheek Gouda en Stichting Kernkracht. En mogelijk gemaakt door de subsidie "Cultuur voor Jongeren" van de gemeente Gouda. In de expositie vertelden jongeren een persoonlijk verhaal aan de hand van foto's van hun lichaamstekeningen. Denk aan persoonlijke worstelingen, levenslessen, herinneringen en bredere uitdagingen van de maatschappij.

Kansrijke Start

Kansrijke Start is een van de ketenaanpakken van het GALA. Dit jaar wordt een regionaal plan Kansrijke Start gemaakt samen met de andere gemeenten en de regionale projectleider bij Hecht. De samenwerking zowel formeel als informeel krijgt duidelijk vorm en effect. De uitrol van het baby noodpakket binnen het informele netwerk is hier een concreet voorbeeld van. De inzet van Nu Niet Zwanger (NNZ) toont met de toename van aanmeldingen (15 in het eerste halfjaar van 2025 tov 5 in de jaren daarvoor) een bemoedigende en concrete trend. Tegelijkertijd bieden de geactualiseerde zorgpaden via de CJG-site een structureel verbeterde ondersteuning voor professionals en inwoners

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

De NPO-middelen zijn vanuit het Rijk beschikbaar gesteld voor het bestrijden van de achterstanden in het onderwijs als gevolg van de coronapandemie. De middelen konden ingezet worden tot 31 juli 2025. Hierna wordt de balans opgemaakt over de inzet en de doelmatigheid hiervan. Vanuit uitvoerende instanties is al aangegeven dat er gekeken gaat worden hoe sommige initiatieven voortgezet kunnen worden zonder deze extra middelen. Over het algemeen worden de trajecten als positief omschreven met een bredere impact dan alleen de bestrijding van achterstanden door de coronapandemie.

2.1.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarden						doelstelling 2025
	2020	2021	2022	2023	2024	1 ^e helft 2025	
Doelstelling: meer kinderen met een gezond gewicht							
% Kinderen met een gezond gewicht (jaarcijfer)	71%	76%	73%	77%	74%	nmb	Gelijk of toename

2.2 Programma Buurt aan Zet

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Via het programma Buurt aan Zet wil de gemeente sociale cohesie, leefbaarheid en kansengelijkheid verbeteren en eigenaarschap van inwoners vergroten.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Via Buurt aan Zet samen met de bewoners uit Oud Achterwillens door kleine stapjes werken aan de thema's: veiliger, schoner, leefbaarder, gezelliger en gezonder (begroting 2025).

2.2.1 Voortgang beleidsopgave

In de tweede helft van 2024 is de buurtverbinder bij Buurt aan Zet in de buurt Oud Achterwillens van start gegaan. Dat resulteerde in diverse nieuwe activiteiten met de bewoners in het voorjaar van 2025. Een grote activiteit is de Opschoondag XXL in het Gloriantplantsoen, waarbij het grofvuil in 1 keer met de inzet van grote containers werd opgeruimd. Het resultaat is een schonere, fijnere buurt én een sterker gevoel van saamhorigheid. De initiatiefnemers zijn nu contactpersoon voor hun eigen flat. De bewoners kunnen met vragen over afval bij hen terecht. Ook in de andere delen van Oud Achterwillens worden deze opschoonactiviteiten gehouden.

Een andere groep bewoners maakt zich sterk voor de inrichting van de binnen- en buitenruimte van het buurthuis De Bühne. Met de inzet van Gouda Bruist, de buurtverbinder en Netwerk Achterwillens, werven de bewoners diverse fondsen om de wensen te bekostigen. Ook de kinderen zijn betrokken. Zo willen de bewoners binnen en buiten een ontmoetingsplek creëren, een voedseltuin aanleggen en nieuwe speeltoestellen aanschaffen. Vanuit het gemeentelijk budget voor Buurt aan Zet wordt hieraan bijgedragen.

In samenwerking met schuldhulpverlening en woningcorporatie Mozaïek Wonen is er ook aandacht voor sociaal-economische problematiek 'achter de voordeur'. Zo worden bewoners met betalingsachterstanden in beeld gebracht, waarbij gekeken wordt hoe hen te ondersteunen.

Elke eerste donderdag van de maand is er een spreekuur, waar bewoners in gesprek kunnen gaan met de boa, de buurtverbinder en de gebiedsregisseur van de gemeente.

2.3 Brede preventieve aanpak Gezond en Actief Leven (GALA)

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Inwoners van Gouda gezond, fit en veerkrachtig houden.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Samen met ketenpartners uitvoeren van activiteiten van de uitvoeringsagenda van het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA). Gouda richt zich op terugdringen van vermijdbare gezondheidsachterstanden, vooral bij ouderen en jeugd en jongvolwassenen.

2.3.1 Voortgang beleidsopgave

Gemeente en ketenpartners werken aan het versterken van preventie en het bevorderen van gezondheid en welzijn voor alle inwoners, met extra aandacht voor kwetsbare groepen.

Er is een nieuwe subsidieregeling rondom het verstevigen van de sociale basis gepubliceerd en er zijn nieuwe sport- en speelplekken in de openbare ruimte gerealiseerd. Het gaat om Park Atlantis en het freerunparkje aan de Vorstmanstraat. Ook is uitvoering gegeven aan leefstijlinterventies voor laaggeletterden (zie 1.1.3).

Met name binnen de ketenaanpakken (Kansrijke Start, Gecombineerde Leefstijlinterventie/Kind naar Gezonder Gewicht en Valpreventie) is de samenwerking tussen het sociaal en (para) medisch domein verder verstevigd, met meer structureel overleg en gezamenlijke uitvoeringsafspraken.

2.4 Aanpak armoede en schulden

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Minder armoede en schulden en Gouwenars kunnen meedoen ondanks weinig geld.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Aanpak van financiële problemen en voorkomen van schulden door.

Actualiseren van het beleid gericht op preventie en aanpak van schulden en armoede, met de focus op de implementatie van de basisdienstverlening schuldhulpverlening, in lijn met landelijke bestuurlijke afspraken en het bestrijden van (de gevolgen van) armoede onder kinderen (begroting 2025).

2.4.1 Voortgang beleidsopgave

Actualisatie beleidskader Armoede en Schulden

Na een uitgebreid participatietraject met inwoners en organisaties, heeft de gemeenteraad op 21 mei 2025 het nieuwe beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029, De Cirkel Doorbreken, vastgesteld. In het beleidskader staat het doorbreken van de cirkel centraal. Hierbij kan er gedacht worden aan: het structureel ophogen van het jeugdtegoed zodat kinderen ongeacht het inkomen van hun ouders (sport)kleding en schoolspullen kunnen kopen. Het versterken van de eigen kracht door het verbeteren van kennis en vaardigheden die kunnen helpen bij het beheren van de eigen financiële administratie. Het extra stimuleren van het meedoen van kinderen aan sportieve en/of culturele activiteiten waardoor zij ervaringen en contacten opdoen. En het bieden van voldoende handvatten aan cliënten van schuldhulpverlening om zo te voorkomen dat er na het afsluiten van het traject nieuwe schulden ontstaan.

Vroegsignalering van schulden

Via het Bestuursakkoord 2022-2026 zijn tot en met 2026 middelen uitgetrokken voor de uitvoering van de vroegsignalering. Hierdoor is meer capaciteit beschikbaar voor het opvolgen van signalen van betalingsachterstanden op energie, water, zorg en huur.

In de eerste helft van 2025 zijn er 2.236 signalen van betalingsachterstanden gemeld. In vergelijking met de voorgaande periode gaat het om een stijging van 284 meldingen. In de eerste helft van 2024 is het gelukt om met 262 huishoudens contact te maken. In 2025 ligt het aantal huishoudens op 241 huishoudens.

Onderdeel van het beleidskader De Cirkel Doorbreken is het vernieuwen van de aanpak van de vroegsignalering om de effectiviteit te verbeteren. Met de vroegsignalering biedt de gemeente hulp aan bij financiële problemen, maar niet alle inwoners willen hulp. Bijna een derde van de inwoners waar direct

contact mee is geweest, accepteert inmiddels hulp. Over dezelfde periode gezien is dit aandeel gestegen met 13,32% (1e helft 2024) naar 32,78%. In de afgelopen periode gaat het om 79 personen.

Bestrijding menstruatiearmoede (pilot)

Om menstruatiearmoede onder vrouwen te verminderen is er sinds 2024 een samenwerking met stichting Armoedefonds. Sinds de start is het aantal menstruatie uitgiftepunten (MUP's) uitgebreid van 10 naar 19. In totaal zijn er 14.500 pakjes maandverband/doosjes tampons via de MUP's verspreid. Bij een gemiddeld verbruik van 2 pakjes per periode zijn er ruim 7.250 vrouwen geholpen. De middelen hiervoor zijn bij wijze van pilot beschikbaar gesteld. In 2025 moet worden gezien of deze samenwerking kan worden voortgezet.

Uitbreiding aanbod Rotterdampas

In het eerste half jaar van 2025 is het aanbod van de Rotterdampas uitgebreid met de volgende activiteiten:

- Speeltuin de Sluis (1x gratis jaarabonnement);
- Powerhouse Ladies Gym (1x 50% korting op een maandabonnement);
- Cultuurhuis Garensponnerij -De Kunstmachine (1x €25,- korting op een cursus of workshop vanaf €110,-).

Volwassenentegoed Rotterdampas

Inwoners met een inkomen tot 130% ontvangen sinds 2023 het volwassenentegoed van € 50,- op de Rotterdampas. Om maatschappelijke participatie te bevorderen kunnen inwoners de benodigde kleding of materialen betalen met het tegoed bij de aangesloten Goudse winkeliers.

In 2023 waren er 1.006 actieve passen waarmee is betaald met het volwassenentegoed. In 2024 is het aantal gestegen naar 1.156 passen. De indicator volwassenentegoed is nu voor het eerst opgenomen in deze rapportage.

Volwassenenfonds

Inwoners met een inkomen tot 130% kunnen vanaf 2021 gebruik maken van het Volwassenenfonds. Ze ontvangen dan een bijdrage van maximaal € 250 voor lidmaatschap of abonnement bij een sportaanbieder, voor een activiteit die minstens 1 keer per week is. De stijgende lijn in het aantal toekenningen zet door. In 2024 waren dat er nog 370, in de eerste 7 maanden van 2025 is het aantal 244. Het gaat om 16 verschillende activiteiten (vooral fitness en zwemmen) en de aanvragen kwamen tot stand door 16 verschillende intermediairs (zoals SPORT•GOUDA, Kwintes, Kernkracht en Bruisnest).

Verruimen tegoeden Rotterdampas

Voor inwoners met jeugd- of volwassenentegoed op de Rotterdampas is het nu ook mogelijk om het tegoed te gebruiken voor korting op een workshop of cursus bij Cultuurhuis Garensponnerij. Naast een versnapering zijn verschillende materialen en benodigdheden voor de workshops en cursussen verkrijgbaar in het cultuurcafé en kan het tegoed ook daar worden uitgegeven.

Huiswerkbegeleiding

Sinds 1 november 2023 staan de tegoedbonnen voor huiswerkbegeleiding op de Rotterdampas van kinderen uit huishoudens met een beperkt inkomen. Door deze in te zetten kunnen zij kosteloos gebruik maken van huiswerkbegeleiding van twee aanbieders op meerdere locaties verspreid over de stad. In het eerste halfjaar van 2025 zijn 50 tegoedbonnen ingezet voor deelname aan huiswerkbegeleiding. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2024, toen waren er 23 tegoedbonnen verzilverd. Iedere tegoedbon geeft recht op 6 maanden deelname.

Aanpak Jongerenperspectief

In het eerste half jaar van 2025 is contact geweest met 22 jongeren, waarvan 5 zijn gestart met een JPF-traject, met 3 wordt nog onderzocht of dit een passende aanpak is. In het eerste half jaar van 2025 zijn ook de eerste jongeren uitgestroomd naar de nazorgfase. In deze periode is de begeleiding meer op de achtergrond, een vinger aan de pols. Op het moment van schrijven is contact met 24 jongeren (20 Gouda, 4 Krimpenerwaard).

In 2025 hebben ook de eerste workshops plaats gevonden. Het workshopprogramma is onderdeel van de aanpak Jongerenperspectief. Hierin krijgen de jongeren kennis en ervaring over bijvoorbeeld koken met een budget, beweging en mentale gezondheid, en beter omgaan met geld. Naast kennis opdoen is een

belangrijk doel van de workshops dat jongeren zien dat ze niet alleen zijn en dat ze ook elkaar kunnen ondersteunen wanneer dat nodig is.

2.4.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarden						
	2020	2021	2022	2023	2024	1e helft 2025	doelstelling 2025
Doelstelling: Betere bekendheid van minimaregelingen en schuldhulpverlening							
Het percentage inwoners dat aangeeft bekend te zijn met één of meer minimaregelingen	84%	89,1%	85%	84%	81%	nmb	85%
Het percentage inwoners dat aangeeft bekend te zijn met de mogelijkheid voor advies en tegemoetkomingen bij een laag inkomen (Stadspeiling)	-	-	56%	52%	48%	nmb	toename
Doelstelling: Beter gebruik van minimaregelingen							
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van één of meer minimaregelingen	3106	2144	3328	4123	2970	1462	toename
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van bijzondere bijstand	1090	976	1058	1283	1358	630	toename
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van Individuele Inkomenstoeslag	1116	1124	1210	1641	1612	832	toename
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van Studietoelage	28	44	40	31	36	41	toename
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering	1901	2088	2166	2198	2163	1951	Afname ivm hercontrole actie rechtmatigheid /Berenschot
Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de Rotterdampas voor volwassenen (waarvan met reductie)	1599 (935)	1331 (1050)	1578 (1015)	1841 (1168)	1955 (1271)	1869 (1180)	Toename Het aantal Rotterdampassen is per kalenderjaar
Het aantal Rotterdampassen waarop het volwassenentegoed is geactiveerd*	-	-	-	1006	1156	461 (t/m mei 25)	toename
Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de Rotterdampas, (waarvan met kindpakket)	1713 (1364)	1700 (1474)	1836 (1360)	2038 (1423)	1994 (1366)	1794 (1186)	toename
Het aantal Rotterdampassen waarop het jeugdtegoed is geactiveerd*	1309	1346	1233	1239	1252	731 (t/m mei 2025)	toename
Doelstelling: Beter gebruik schuldhulpverlening							
Het aantal actieve lopende dossiers van	314	363	395 (juni 22)	392 (juli 23)	419 (juli 24)	489 (juli 25)	geen streefwaarde

schuldhulpverlening (op peildatum)							
Doelstelling: Vroeger signaleren van schulden							
Het aantal signalen betalingsachterstanden dat is gemeld bij de gemeente.	-	1125 (jul-dec)	3780	3601	4133	2236	-
Het percentage bereikte inwoners/huishoudens	-	-	5,76% (196)	14,86% (479)	9,8% (405)	10,77% (241)	(Vanaf 2023) Doelstelling: in 20% van de meldingen wordt de inwoner bereikt.
Het percentage hulp acceptatie van inwoners/ huishoudens	-	-	23,45% (46)	22,75% (109)	26,9% (109)	32,78% (79)	(Vanaf 2023) Waarvan 10% ook hulp accepteert.

*Het aantal actieve passen met tegoed is per pasjaar dat loopt van maart tot maart. Het tegoed kan tot maart van het volgend kalenderjaar worden uitgeven en dat gebeurt ook in de praktijk.

2.5 Aansluiten jeugdhulp en onderwijs

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Een passend aanbod voor kinderen die op school ook jeugdhulp nodig hebben om hun schoolloopbaan te kunnen doorlopen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Aandacht voor de aansluiting tussen onderwijs, zorg en gemeentelijk sociaal domein. Opvolging geven aan de uitkomsten van het actieonderzoek langdurig verzuim van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW).

2.5.1 Voortgang beleidsopgave

Actieonderzoek langdurig verzuim

In 2024 heeft de gemeente Gouda het initiatief genomen om samen met de samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet (speciaal) onderwijs deel te nemen aan een actieonderzoek van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) in het kader van het toekomstscenario kind- en jeugdbescherming. Het IPW heeft een factsheet opgeleverd met de resultaten van het onderzoek. In gesprekken die in het kader van het actieonderzoek gevoerd zijn met scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden is een aantal oplossingsrichtingen naar voren gekomen, die de komende tijd handen en voeten moeten krijgen. De oplossingsrichtingen zijn beschreven in de memo 'vervolg actieonderzoek langdurig verzuim' die op 20 mei 2025 naar de raad is verzonden.

Integraal arrangeren

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt daarnaast versterkt door tweejaarlijkse gebiedsgerichte bijeenkomsten integraal arrangeren (in de gebieden Noord, West en Oost) voor het primair onderwijs en een jaarlijks overleg tussen jeugdconsulenten, Sociaal Team en zorgcoördinatoren in het voortgezet onderwijs Gouda.

Zorg in Onderwijs

Regionaal wordt gewerkt aan 'Zorg in Onderwijs' (ZiO) voor het gespecialiseerd onderwijs in de regio Midden-Holland. Dit houdt in dat er jeugdhulpformatie aanwezig is in de scholen voor gespecialiseerd onderwijs.

3 Passende zorg en ondersteuning

3.1 Transformatieplan Gedeelde Zorg (IZA)

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

De zorg voor inwoners toekomstbestendig, betaalbaar en meer preventief te maken.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het transformatieplan Gedeelde Zorg, dat voortkomt uit het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA). De zorg structureel anders inrichten: dichterbij de inwoner, meer preventief en beter afgestemd tussen domeinen en partijen.

3.1.1 Voortgang beleidsopgave

Op 25 mei is het Transformatieplan Gedeelde Zorg voor de regio Midden-Holland goedgekeurd door de zorgverzekeraars. Het transformatieplan, dat voortkomt uit het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA), heeft als doel de zorg toekomstbestendig, betaalbaar en meer preventief te maken. Gemeenten hebben hierin een sleutelrol, mede vanwege hun verantwoordelijkheid in het sociaal domein en hun nabijheid tot de leefwereld van inwoners.

De uitvoering van het transformatieplan richt zich op meerdere veranderopgaven. In vijf opgaven spelen gemeenten een belangrijke rol:

- Preventief werken en stimuleren zelfstandigheid
- Samenwerken in de wijk
- Kwetsbare ouderen
- Mentale gezondheid
- Digitalisering.

Voor de uitvoering van het plan is landelijk financiering beschikbaar gesteld. Voor Midden-Holland betekent dit concreet een bedrag van € 49,7 miljoen, waarvan € 18,3 miljoen rechtstreeks via een specifieke uitkering (SPUK-transformatiemiddelen) beschikbaar komt voor de vijf regiogemeenten. Deze middelen zijn bedoeld voor de uitvoering van gemeentelijke activiteiten die voortvloeien uit het transformatieplan en kennen een looptijd tot 31 december 2027. De toekenning van de middelen is gekoppeld aan het behalen van key performance indicatoren die in het transformatieplan zijn opgenomen.

De komende periode werken de regiogemeenten samen aan een uitvoeringsagenda, om gezamenlijk invulling te geven aan de verschillende opgaven waarin ook aandacht is voor lokaal maatwerk en aansluiting op lokaal beleid.

Leefstijlloket (verbinding sociaal-/medisch domein)

Naar verwachting wordt aan het eind van het derde kwartaal het Leefstijlloket geopend in het Groene Hart Ziekenhuis. Dit is een van de projecten voortkomend uit het transformatieplan. Een Leefstijlloket is een plek waar medisch specialisten patiënten naar kunnen verwijzen die hulp nodig hebben binnen een of meerdere dimensies van de positieve gezondheid. In eerste instantie ligt de focus op aanpassingen van leefstijl om verdere gevolgen van een ziekte of aandoening te voorkomen of te verminderen. In het loket wordt in kaart gebracht waar de behoefte ligt. Samen met de patiënt wordt nagegaan waar deze het beste terecht kan binnen het (eigen) netwerk. Er kan worden overgegaan op echte leefstijlinterventies, zoals de gecombineerde leefstijl interventie (GLI), maar ook op bijvoorbeeld schuldhelpverlening, als blijkt dat een patiënt vanwege financiële problemen veel stress ervaart en daardoor geen gezonde keuzes kan maken. Vanuit het leefstijlloket wordt verwezen naar paramedische- en sociale partijen in de regio en in het eigen netwerk van de patiënt. Ook de huisarts kan binnen dit netwerk verwijzen.

3.2 Programma Sturen op Zorg voor Nu en Straks

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

De gemeente wil de toegang tot de juiste zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar te houden voor Gouwenars die dit nodig hebben.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De betaalbaarheid en beschikbaarheid van jeugdzorg staat onder druk. Om die reden blijft de gemeente zich inzetten om de vraag naar jeugdzorg te stabiliseren, waar mogelijk af te remmen en de kosten te beheersen. Onder meer door het versterken van de samenwerking met externe verwijzers, zoals Gecertificeerde Instellingen (GI's) en huisartsen, om waar mogelijk af te schalen naar goedkopere vormen van gecontracteerde zorg of voorliggende voorzieningen.

Stabiliseren en waar mogelijk afremmen van de waarschijnlijk toenemende vraag naar Wmo voorzieningen als gevolg van de vergrijzing. Onder meer door informatie, voorlichting en advies aan toekomstige ouderen, verstevigen van de sociale basis en door het aanbod en de bekendheid van voorliggende (algemene) en collectieve voorzieningen te vergroten (begroting 2025).

3.2.1 Voortgang beleidsopgave

In de laatste maanden van 2024 en de eerste maanden van 2025 heeft Berenschot onderzoek gedaan naar de financiën en de besparingsmogelijkheden in het sociaal domein. Parallel hieraan zijn er ook maatregelen voor specifiek jeugdzorg uitgewerkt. De maatregelen uit het onderzoek van Berenschot en het maatregelenpakket jeugdzorg zijn op 19 maart en 2 april met de commissie Samenleving besproken. In aanloop naar de vaststelling van de financiële vertaling van de maatregelen in de Kadernota 2026-2029 is gestart met de voorbereidingen van de uitvoering van de maatregelen. Zo is er een coördinator externe verwijzers aangesteld, is het aantal huisartsenpraktijken met een jeugdconsulent uitgebreid, zijn medewerkers van het Sociaal Team getraind in voorbereiding op het relatie- en scheidingssteam en is de opzet van de monitor gemaakt en met de gemeenteraad gedeeld.

De maatregelen voor het sociaal domein zijn sterk verbonden met de maatregelen vanuit het Programma Doorontwikkeling integrale uitvoeringsorganisatie (zie ook paragraaf 4.1). Daarom is besloten om vanaf de zomer 2025 de twee bestaande programma's (Sturen op Zorg voor Nu en Straks en Doorontwikkeling integrale uitvoeringsorganisatie) samen te voegen tot het nieuwe programma Toekomstbestendig sociaal domein.

3.2.2 Doelstellingen en indicatoren

Doelstelling	Indicator	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Doelstelling 2024	Realisatie 2024
Aantal cliënten jeugd naar 1 op 8 in 2024	Verhouding inwoners tot 18 jaar met een maatwerkvoorziening (incl. Jeugdbescherming en -reclassering en Pgb) i.r.t. inwoners tot 18 jaar	6,68	6,65	7,3	8	7,4
Zorgzwaarte jeugd stabiliseren op niveau 2021	Gemiddelde uitgaven maatwerk jeugd per cliënt (uitgaven jeugdhulp/aantal jeugdigen met een	€ 11.396	€ 11.816	€ 14.569	€ 13.388	€ 15.563

	maatwerkvoor ziening)					
Zorgzwaarte Wmo stabiliseren op niveau 2022	Gemiddelde uitgaven maatwerk Wmo per cliënt (uitgaven Wmo/ aantal inwoners met een Wmo- maatwerkvoor ziening)	-	Hulp bij het huishouden € 2.380 Begeleiding € 5.514 Dagbesteding € 4.216	Hulp bij het huishouden € 2.428 Begeleiding € 5.338 Dagbesteding € 4.673	Hulp bij het huishouden € 2.679 Begeleiding € 6.195 Dagbesteding € 4.876	Hulp bij het huishouden € 2.561 Begeleiding € 6.454 Dagbesteding € 4.325

3.3 Vernieuwde sturing lokale (preventieve) basisinfrastructuur

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Het stimuleren van betere afstemming en meer samenwerking tussen partijen in het voorliggende veld en meer bereiken voor onze inwoner.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ontwikkelen sterke sociale basis door te anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing. Dit draagt bij aan een vitale samenleving met sterkere sociale cohesie. Onder meer door het vergroten van de bekendheid van voorliggende voorzieningen.

Voor een stevige sociale basis wordt ingezet op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, het bevorderen van vrijwilligerswerk en vernieuwing van het vrijwilligersbeleid (begroting 2025).

3.3.1 Voortgang beleidsopgave

Subsidieregeling Versterken sociale basis

Het versterken van de sociale basis is gericht op het verhogen van de sociale leefbaarheid: waar inwoners elkaar steunen en laagdrempelige ondersteuning geboden wordt aan inwoners die dat kunnen gebruiken. Hoewel er in Gouda al veel wordt ingezet op het versterken van de sociale basis, bestaat dit nu voornamelijk uit losse (soms kortdurende) impulsen. De gemeente vraagt vanuit deze impulsen steeds meer van subsidiepartners, maar hierin ontbreekt een logisch samenhangend kader. De subsidieregeling Versterken sociale basis Gouda 2026 voorziet in dit kader en is in juli 2025 vastgesteld. Naast de vaste beleidsdoelen kunnen subsidieontvangers subsidie aanvragen voor de jaaropgaven. De jaaropgaven worden ieder jaar in het voorjaar samen met subsidiepartners opgesteld op basis van trends en ontwikkelingen die we gezamenlijk zien in de stad, zoals de vergrijzing. In 2026 wordt er ingezet op het bouwen aan sterke, veerkrachtige wijken waarin mensen gezond, verbonden en actief leven.

Campagne 'Later, als ik oud ben'

De gemeente lanceerde in januari 2025 de campagne 'Later, als ik oud ben' en gaf een bijbehorende papieren gids uit. Inwoners kregen via vijf maandelijks thema's informatie over ontmoeten & meedoen, zingeving, passend wonen, gezondheid en financiële veiligheid. De gids, met een overzicht van voorzieningen in Gouda, bleek populair: inmiddels is een extra oplage gedrukt. Deze is inmiddels ook bij op. De campagne en gids stimuleren en inspireren (oudere) inwoners om op tijd na te denken over wat het betekent om gezond en prettig ouder te worden. Oudere inwoners in Gouda zijn zich hierdoor meer bewust van wat zij zelf kunnen doen om zo lang, fijn, gezond en veilig mogelijk thuis te blijven wonen.

Vrijwilligers

Om waardering voor de vele vrijwilligers die in Gouda actief zijn te tonen is begin 2025 opnieuw het vrijwilligersfeest georganiseerd. De capaciteit van het VIP is op orde gebracht waardoor er meer ingezet kan worden op het vergroten van de zichtbaarheid van het VIP, het stimuleren van vrijwilligerswerk in Gouda en waardering van vrijwilligers middels de vrijwilligerspenningen en het jeugdlintje. Ten aanzien van het op te stellen vrijwilligerswerkbeleid is er contact met vertegenwoordigende partijen in Gouda en vinden er vanaf de zomer stadsgesprekken plaats. De uitkomsten daarvan worden verwerkt in de nieuwe visie op het sociaal domein.

4 Integrale dienstverlening en kwaliteit

4.1 Doorontwikkeling integrale uitvoeringsorganisatie

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

De doorontwikkeling vindt plaats vanuit de oorspronkelijke visie op de integrale uitvoeringsorganisatie:

- Werken vanuit de menselijke maat.
- Eigen kracht is de basis.
- Inwoners staan centraal, naast de inwoner staan.
- Integrale cliëntbenadering; Eén huishouden; één plan; één regisseur.
- De gemeente voert regie en stuurt op resultaat.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

In 2023 is een meerjarig programma Doorontwikkeling integrale uitvoeringsorganisatie gestart dat gericht is op vier lijnen:

1. Verbetering van de toegankelijkheid van de Integrale Toegang (onderdeel Klantcontactcentrum voor sociaal domein);
2. Meer tijd en meer resultaat voor de inwoner/klant;
3. Faciliteren van de uitvoering om de vraag integraal op te pakken;
4. Versterking van de rechtsbescherming (het sociaal raadsliedenwerk).

4.1.1 Voortgang beleidsopgave

In 2023 is gestart met de doorontwikkeling van de integrale uitvoeringsorganisatie. Hiervoor zet de gemeente de landelijk beschikbaar gekomen extra middelen ter versterking van de gemeentelijke dienstverlening in, de zogenaamde POK-middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)). De doorontwikkeling vindt plaats op de bovenstaande genoemde vier lijnen. Het Programma is per juli 2025 overgegaan in het Programma Toekomstbestendig Sociaal Domein, zie paragraaf 3.2.

Verbetering van de toegankelijkheid van de Integrale Toegang

In de eerste helft van 2025 is de registratie en het digitale meldingsformulier verbeterd. Als een inwoner zich meldt, wordt nu expliciet gevraagd of de inwoner al gebruik heeft gemaakt van voorliggende voorzieningen. Als dat niet het geval is, wordt de inwoner eerst daar naartoe verwezen. Daarnaast worden de gegeven adviezen aan inwoners geregistreerd. Hierdoor is er informatie over of inwoners terugkomen en waar zij mogelijk gericht ondersteund kunnen worden.

Om verdere verbeteringen te realiseren, wordt ingezet op meer expertise op het gebied van jeugd binnen de Integrale Toegang. Daarom wordt in het laatste kwartaal van 2025 gestart met een pilot waarin de triage van jeugdaanmeldingen plaats vindt bij de Integrale Toegang. Op deze manier kan beter beoordeeld worden of specialistische jeugdhulp daadwerkelijk nodig is, of dat er nog voorliggende voorzieningen mogelijk zijn.

Meer tijd en meer resultaat voor de inwoner/klant

Sinds maart 2024 is casemanagement als pilot geïmplementeerd bij jeugd en Wmo. Medewerkers richten zich hierbij intensiever op het bevorderen van de kwaliteit van zorg door de zorgaanbieders, het versterken van de eigen kracht van inwoners en het behalen van gestelde doelen. De pilot is in ontwikkeling. In 2025 is de inzet van ervaringsdeskundigen toegevoegd aan casemanagement. De ervaringsdeskundigen zetten in op het versterken van de eigen kracht van inwoners en de consulenten kunnen zich dan focussen op de doelen. Ook is recent besloten de pilot casemanagement voor de Wmo te verbreden naar inwoners met een Wmo-indicatie Gewoon Thuis.

Faciliteren van de uitvoering om de vraag integraal op te pakken

Sinds begin 2025 wordt gewerkt met de Regiekaart Sociaal Domein. Dit zorgt ervoor dat meervoudig complexe casussen van zowel minder- als meerderjarigen integraal worden benaderd met betrokkenheid van alle relevante partijen.

Versterking van de rechtsbescherming (het sociaal raadsliedenwerk)

Om de volgende stap te zetten om een structureel vangnet op alle rechtsgebieden te realiseren is een intensievere samenwerking met belangrijke ketenpartners binnen de juridische sector van belang. Daarom wordt er ingezet op het realiseren van een servicepunt van het Juridisch Loket. In samenwerking met het Sociaal Team, sociale advocatuur en sociaal raadslieden worden gezamenlijke spreekuren georganiseerd. Belangrijke uitgangspunten zijn korte lijnen in het dagelijks werk en duidelijkheid over wie wanneer aan zet is. Dit zorgt voor een dekkend netwerk en betere rechtsbescherming. Inwoners kunnen eerder en laagdrempeliger geholpen worden, op een toekomstbestendige manier.

4.2 In dialoog met cliënten

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

De gemeente wil een lerende organisatie zijn en gaat daarom in dialoog met inwoners over de vraag hoe de uitvoering, de dienstverlening en het beleid worden ervaren en wat verbeterd kan worden.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Dienstverlening aan inwoners en werkgevers wordt continu verbeterd en gemoderniseerd, onder meer op basis van ervaringen van inwoners.

Vergoeden van gedupeerden van de Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (begroting 2025).

4.2.1 Voortgang beleidsopgave

Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek

De Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek is met ingang van 1 januari 2025 in werking getreden en geeft gemeenten de bevoegdheid om voor de jaren 2025, 2026 en 2027 een vaste tegemoetkoming te verstrekken aan gedupeerde huishoudens. Het college heeft in juli 2025 de beleidsregels voor deze wettelijke taak vastgesteld. De huishoudens die op de lijst van het Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN) staan, hebben de vaste tegemoetkoming over het jaar 2025 ontvangen.

4.3 Oog voor de mantelzorger

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Binnen de mogelijkheden die er op gemeentelijk niveau zijn, is het streven dat mantelzorgers in staat zijn de zorgtaken uit te voeren op een wijze die bij hen past en waar zij zich prettig bij voelen. Waarbij ze voldoende ruimte voor zichzelf overhouden, hun sociale netwerk kunnen onderhouden en blijven deelnemen aan de samenleving.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Het college geeft uitvoering aan de aanbevelingen uit het behoefteonderzoek mantelzorgers (begroting 2025).

4.3.1 Voortgang beleidsopgave

Behoefteonderzoek mantelzorgers

Het behoefteonderzoek heeft laten zien dat Gouda vele vormen van mantelzorgondersteuning kent maar het lastig blijft om mantelzorgers tijdig te bereiken met het aanbod. Mantelzorgers komen vaak pas in beeld als zij al overbelast zijn en preventie minder goed mogelijk is.

Ondersteuningsaanbod

Sinds dit jaar wordt er vanuit MantelzorgCentraal gerichte informatie toegestuurd aan mantelzorgers die ingeschreven staan. Mantelzorgers kunnen zelf aangeven waar zij informatie over toegestuurd willen krijgen. Daarnaast is de er een (digitaal) leer- en ontwikkelplatform in oprichting onder de naam 'SamenZorgWijzer' met als doel mantelzorgers te ondersteunen met kennis, vaardigheden en praktische tools.

Sinds maart 2025 hoeft de parkeervergunning voor mantelzorgers niet meer jaarlijks opnieuw aangevraagd te worden. De parkeervergunning is nu vijf jaar geldig.

Tot slot ontvingen Mantelzorgers die daarvoor in aanmerking kwamen ook in de eerste helft van 2025 Hulp bij Huishouden tegen een verlaagd tarief.

4.3.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarde					
	2020	2021	2022	2023	2024	doelstelling 2025
Doelstelling: de positie van mantelzorgers verbetert						
Het % mantelzorgers dat van mening is dat bij het aanbod van ondersteuning is rekening gehouden met diens wensen en behoeften als mantelzorger (<u>jaarcijfer</u>)	-	14,5%	15,3%	16,5%	18,9%	toename

4.4 Integraal gemeentelijk ondersteuningsaanbod

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Dienstverlening aan inwoners en werkgevers wordt continu verbeterd en gemoderniseerd, onder meer door de invoering van casemanagement (zie paragraaf 4.1.1). Dit vindt plaats in dialoog met en op basis van ervaringen van inwoners. De menselijke maat is het uitgangspunt (begroting 2025).

4.4.1 Voortgang beleidsopgave

Onderzoeksbureau Dimensus voert het onderzoek over het jaar 2024 uit met een vernieuwde weergave van de resultaten. Deze weergave was in eerste instantie niet voldoende inzichtelijk waardoor deze moest worden aangepast. Hierdoor heeft de presentatie van de resultaten vertraging opgelopen. De resultaten van de cliëntervaringsonderzoek worden later in het jaar met de raad gedeeld.

Voor het cliëntervaringsonderzoek over 2024 vormden de vragenlijsten van het voorgaande jaar de basis, zodat het mogelijk is om resultaten met elkaar te vergelijken. Sinds dit jaar wordt ook schuldhelpverlening meegenomen in het onderzoek.

4.4.2 Doelstellingen en indicatoren

indicator	waarde					
	2020	2021	2022	2023	2024*	doelstelling 2025
Doelstelling: de dienstverlening wordt door inwoners positief ervaren						
Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van medewerkers van de gemeente (Werk en Inkomen)	7,1	7,7	7,5	8	nmb	op niveau houden
Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van medewerkers van de gemeente (Jeugd)	-	-	6,7	7,4	nmb	toename

Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van medewerkers van de gemeente (Wmo)	-	-	7,5	7,4	nmb	op niveau houden
*Door de vernieuwde weergave van het onderzoek is vertraging ontstaan. De resultaten van de cliëntervaringsonderzoek worden later in het jaar met de raad gedeeld						

4.5 Overgang 18- naar 18+

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

Het versoepelen van de overgang van 18- naar 18+ (Jeugdwet naar Wmo)

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Er is continu aandacht voor het verbeteren van de overgang van 18- naar 18+.

4.5.1 Voortgang beleidsopgave

Folders

Er zijn drie folders (voor professionals, ouders/verzorgers en de jongere zelf) ontwikkeld om jongeren die jeugdhulp ontvangen goed voor te bereiden op de overgang van 18- naar 18+. Hierin staan de belangrijkste onderwerpen om te bespreken en te regelen. De verwachting is dat de folders eind 2025 verstuurd worden. Ook de website van de gemeente Gouda wordt aangepast om de informatie en communicatie op elkaar aan te laten sluiten.

Themabijeenkomst

Op 19 juni vond de inspiratiebijeenkomst *Huisvesting Jongvolwassenen 16-27* plaats in Gouda. Met ruim 60 deelnemers, waaronder vertegenwoordigers van hulpverlening, jongerenwerk, woningcorporaties, ervaringsdeskundigen en beleidsmakers, gaf dit aan dat er behoefte is aan kennisuitwisseling en het samenwerken aan verbetering op dit vraagstuk. Er werd goed inzichtelijk hoe urgent en complex het vraagstuk is door de inzichten uit de praktijk, onderzoek, en verhalen van jongeren zelf. De bijeenkomst bevestigde dat de woningnood onder jongvolwassenen – waaronder jongeren uit de jeugdzorg, met psychische kwetsbaarheid of beginnende schulden – verder oploopt. De instroom van jongeren zonder stabiele woonplek is zichtbaar in wijken, bij hulpverleners en in de veiligheidsketen. Er is behoefte aan regie, versnelling én betere samenwerking tussen het sociaal en ruimtelijk domein.

Tot slot

In het vierde hoofdstuk van het bestuursakkoord 'Geef Gouda door' heeft de coalitie de plannen en ambities voor het sociaal domein vastgelegd. Deze rapportage laat zien dat belangrijke stappen zijn gezet om de ambities te realiseren en dat ambities gerealiseerd zijn.

Een toekomstbestendig sociaal domein: op weg naar een nieuw evenwicht

Gouda zet zich er elke dag stevig voor in om de zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor inwoners die dit het meest nodig hebben. De uitdagingen daarbij zijn echter groot en eventuele oplossingen liggen niet altijd binnen de invloedssfeer van de gemeente. De geïndividualiseerde prestatimaatschappij heeft haar weerslag op de samenleving. Er is sprake van een verharding die gemerkt wordt in de dagelijkse dienstverlening aan onze inwoners. Ook worden hulpvragen complexer en voor steeds meer problemen wordt naar de overheid gekeken voor een oplossing. In combinatie met de toenemende vergrijzing wordt een groter beroep op ondersteuning en complexere problematiek verwacht. Tegelijk komt vanuit het Rijk steeds minder geld beschikbaar voor het sociaal domein. De gemeente komt daarmee steeds meer klem te zitten tussen kostenbeheersing aan de ene kant en goede ondersteuning voor inwoners aan de andere kant.

Een toekomstbestendig sociaal domein vraagt om een nieuw evenwicht. Een evenwicht tussen dat wat inwoners zelf en met elkaar kunnen doen en dat wat de gemeente kan en moet doen. Een evenwicht waarbij het samenspel tussen gemeente, inwoners en het maatschappelijk organisaties verandert.

Een belangrijke stap hiernaartoe is het nieuwe maatregelenpakket dat is vastgesteld met als doel om te komen tot een toekomstbestendig sociaal domein. Tegelijkertijd is het van groot belang om te blijven inzetten op noodzakelijke voorwaarden zoals een sterke sociale basis, een inclusieve stad waarin mensen naar elkaar omzien, kansengelijkheid en gezondheidsbevordering. Een nieuwe visie op het sociaal domein kan hierbij richting en houvast geven. Dit om de zorg voor inwoners in de meest kwetsbare positie te kunnen blijven garanderen.

Dit is de laatste rapportage sociaal domein in deze vorm. De monitor toekomstbestendig sociaal domein die de raad vanaf 2026 via de reguliere P&C-cyclus twee keer per jaar zal ontvangen, komt hiervoor in de plaats. Bij de ontwikkeling van de nieuwe visie zal ook met de raad worden gesproken over de gewenste wijze van rapporteren. Daarnaast ontvangt de raad ook periodiek de nieuwsbrief sociaal domein om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in het sociaal domein.